

KULUN İMTİHAN OLMASI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve külli hîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn ve şefîi'l-müznibîn muhammedini'lmustafâ... Ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْفِتْنَةَ تُرْسَلُ، وَيُرْسَلُ مَعَهَا الِهُوَى
، وَالصَّبْرُ؛ فَمَنْ اتَّبَعَ الْهُوَى

كَانَتْ فِتْنَتُهُ سَوْدَاءً؛ وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّبْرَ، كَانَتْ
فِتْنَتُهُ بَيَضَاءً

(طب. عن أبي مالك الأشعري)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 105/9 (*Inne'l-fitnete turselü, ve yurselü meahel-hevâ ve'ssabru; femeni'ttebea'l-hevâ, kânet fitnetühû sevdâe; ve meni'ttebea'ssabra, kânet fitnetühû beydâe*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah cümlelerinden razı olsun... Cümlelerinizi rahmetine erdirsin. Cümlelerinizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin... Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin...

Peygamber-i zîşânımız, serverimiz, efendimiz, başımızın tacı Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salevâti ve ekmelü'ttahiyyâti ve'tteslîmât*) Hazretlerinin mübarek hadîs-i şeriflerini okumak için toplanmış bulunuyoruz.

Bu mübarek hadîs-i şerifleri okumaya ve izaha geçmeden önce başta Peygamber SAS Efendimizin rûh-ı pâkine hediye olsun diye; sonra onun sevdiği cümle âline, ashabına, etbâına, ahabbına, ihvanına, hülefasına ve verese-i nebî olan mürşidîn-i kâmilîn olan evliyaullah büyüklerimizimizin cümlesinin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk, Aliyy-i Mürtezâ ve sair sahâbe-i kirâm (*rıdvânu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtından şeyhimiz, başımızın tacı, kutbu'laktâb, gavsü'l-vâsılîn Muhammed Zâhid Kotku ibn-i İbrâhim elBursevî Efendimiz'e kadar tarih boyunca, asırlar boyunca silsilemizden güzerân eylemiş olan cümle sâdât-ı meşâyih-i turuku aliyyemizin ruhlarına;

Hâssaten bu hadis kitabını cem ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Efendimiz'in ruhuna; bu hadis

kitabında ismi geçen râvilerin, bu hadisleri toplayıp rivâyet etmiş olan alimlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde yaşadığımız bu beldeleri fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına bizlerden minnet nişanesi olarak hediye olsun diye; bu beldelerimizde metfun bulunan mübarek zevâtın, beldemizin medâr-i iftihârı Yûşa AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in ve sair sahâbe-i kirâmın, evliyaullah ve sâlihlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek aşkı ve şevki ile nice zahmetlere, masraflara katlanarak buralara gelmiş olan siz sevgili, değerli muhterem kardeşlerimin cümle geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun diye;

Allah sizlere de dünya ve âhiretin her türlü hayırlarını ihsan eylesin, sevdiği kul eylesin, dinimizin ahkâmını iyi öğrenip, Allah'ın rızasına uygun yaşayıp, sevdiği a'mâl-i sâlihayı, hayrât u hasenâtı yapıp ahirete sevdiği kul olarak varmayı cümlenize, cümlemize nasib eylesin diye bir *Fâtiha*, on bir *İhlâs-ı Şerif* okuyup öyle başlayalım!

.....

a. Kulun Fitnelerle İmtihanı

Okuduğumuz hadîs-i şeriflerin yeri, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabınının 105. sayfasıdır. Demin mübarek metnini okuduğumuz 9. hadîs-i şeriftir.

Ebû Mâlik el-Eş'arî tarafından rivâyet olunmuş Taberânî kitabına kaydetmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِنَّ الْفِتْنَةَ تُرْسَلُ، وَيُرْسَلُ مَعَهَا الِهُوَى
وَالصَّبْرُ؛ فَمَنْ اتَّبَعَ الْهُوَى

كَانَتْ فِتْنَتُهُ سَوْدَاءَ؛ وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّبْرَ، كَانَتْ
فِتْنَتُهُ بَيِّنًا

(طب. عن أبي مالك الأشعري)

RE. 105/9 (*Inne'l-fitnete turselü, ve yurselü meahe'l-hevâ ve'ssabru; femeni'ttebea'l-hevâ, kânet fitnetühû sevdâe; ve meni'ttebea'ssabra, kânet fitnetühû beydâe*)

(*Inne'l-fitnete turselü*) “Fitne müslümanların, insanların üzerine Allah tarafından gönderilir. (*Ve yurselü meahe'l-hevâ ve's-sabru*) Bu fitneyle beraber insanlara hevâ-yı nefesine uymak da, sabretmek de gönderilir.”

Her ikisi beraber gönderilir; keyfine, hevâ-yı nefesine, hevesâtına, şehvâtına uymak imkânı da, sabretmek imkânı da gönderilir.

(*Femeni'ttebea'l-hevâ*) “Kim hevâ-yı nefesine, nefsinin dileklerine, isteklerine, keyfine tâbi

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.294, no:3446; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.444, no:1669; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XXI, s.5, no:6359; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.594, no:12343; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.118, no:30848; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.408, no:6575.

olursa, (*kânet fitnetühû sevdâe*) fitnessi siyah olur. (*Ve meni'ttebea's-sabra*) Kim hevâ-yı nefsine uymaz da sabra uyarsa, sabrı tercih ederse, (*kânet fitnetühû beydâe*) fitnessi beyaz olur, ak olur.” diyor Peygamber Efendimiz.

Şimdi biraz açıklayalım:

Azîz ve muhterem kardeşlerim! Bu dünya dâr-ı imtihandır. Burada hepimiz imtihan oluyoruz. Onun için insanın başına bu dünyada her türlü olumlu olumsuz, sevimli sevimsiz iş gelir.

“—Müslümanlara da gelir mi?” Hem de en ağır-ları gelir.

“—Peygamberlere gelir mi?”

En şiddetlileri gelir.

“—Allah'ın sevgili kulları rahat etmeli değil mi?”

Dünyada rahat yoktur, rahat ahirette, cennette...

Dünya imtihan yeridir, imtihan da mihnet ve meşakkat kelimesiyle ilgili. Fitne de imtihan demektir. Fitne, “insanın aklını karıştıran, toplumu karıştıran acaip olaylar” demek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bir topluma ve o toplumda, o cemiyette yaşayan sizin bizim gibi insanlara, müslümanlara fitne gönderir, yani imtihan gönderir. Karışık, karmaşık bir takım tereddütlü acaip işler zuhur eder. Karışıklık olur, olmaması gereken, temenni edilmemesi gereken işler, olaylar olur.

“—Allah Allah, niye oluyor bu?”

Olmasaydı daha iyiydi ama olur.

Olmamasına, fitnenin çıkmamasına müslümanların gayret etmesi lazım. Fitneyi uyandırmamak, fitneyi bizzat insanın kendisinin çıkartmaması lazım! Fitnenin çıkmasına bizzat kendisi sebep olmaması lazım! Fitne bazen nasıl çıkar?

Möö diyen boynuzlu bir öküz, komşunun, komşu köyün otlığına girer, iki köyü birbirine kırdırır.

“—Yâhu değer mi?”

Değmez ama gel de anlat, fitne...

“—Vay senin öküzün, benim köyümün merâsına niye girdi? Hemen çiftemi alayım!”

Güm güm güm, pat pat pat ve saire... Ötekisi de:

“—Vay benim öküzümü bunlar kurşunluyor, ben malımı koruyayım, ben de silahımı alayım!”

Güm güm güm, pat pat pat, hadii...

Hoşuma gidiyor. Tabii anlarsa, güzel olursa, şiirler insan şiirden hoşlanır.

Nemî bî niki gıyâvi der alefgâh Bi alâyed heme gavâne dihrâ...

“Görmez misin bir öküz, merâda bütün köyün öküzlerini töhmet altında bırakır.” diyor.

Bir öküzden dolayı fitne çıkar. Bırak yesin be! O da Allah'ın bir mahluku, bırak biraz otlasın ne olacak? Bir dahaki sefer:

“—Yâ otlakları ayırmışız. Öküzlerinizi buraya göndermeyin!” diye söylersin.

Sulhen, kavgasız halletmeye çalışmak iyidir.

وَالصُّلْحُ خَيْرٌ

(النساء: ١٢٨)

(*Ve's-sulhu hayrun*) “Sulh anlaşma, barışma daha iyidir.” (Nisâ, 4/128)

Allah Kur'an-ı Kerîm'de böyle buyuruyor.

Karı koca arasında da, komşular arasında da, milletler arasında da sulh olmak hayırlıdır. Sulh olmak daha iyidir.

Hayrun kelimesinin içerisinde tafdil manası var, “daha hayırlı” diye tercüme etmek lazım. Sulh kavgadan daha hayırlıdır, fitne fenadır. Fitnenin çıkmamasına çalışmak lazım. Fitnenin çıkmaması için sabır gerekiyor. Fitneyle beraber sabır da gönderiliyor, nefsanî, keyfî hevâ ve hevesât da gönderiliyor.

Demek ki fitne çıktığı zaman, insanın nefesine hakim olması, sabra sarılması lazım!

Geçenlerde gazeteler yazmıştı, ben önem vermediğim zaman teferruatını unutuyorum ama: Mahallede bir çocuk yüzünden bir kavga çıkıyor. Aileler, mahalleler birbirlerine giriyor, kaç kişi ölüyor. Değer miydi?

İki çocuk birbiriyle kavga etmiş. Eder.

“—Onun çocuğu bizim cama taş attı, kırdı.”

Ne yapalım? Parasını istersin verirse verir, vermezse kendin camını takarsın.

Değer mi? İnsanın ölmesine değer mi bir cam kırmak?

“—Onun çocuğu bizim çocuğu köşeye sıkıştırmış, dövmüş, iki tane vurmuş.”

Vurmasaydı. Vurması doğru değil ama sonunda karı koca sizin sokağa dökülmeniz, ötekilerle saç saça, baş başa, alt alta, üst üste iki vahşi hayvan gibi çarpışmanız, işin karakolda, mahkemede bitmesi, mezarlıkta bitmesi uygun oldu mu? Olmadı.

Fitne geldiği zaman Allah onunla beraber sabrı da gönderiyor. Sabrı tutacaksın, sabredeceksin. Fitne çıkmasın, fitneyi büyütmemeyim, yangını yaymayayım, zararı arttırmayayım diye çalışacaksın. Müslüman olarak vazifen bu. Zaten sabır çok yüksek bir sıfat, sabır çok sevaplı bir hareket tarzı, çok güzel bir ahlâk. Allah sabrı çok seviyor, sabırlıyı çok seviyor.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(الزمر: ١٠)

(*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrähüm bi-gayri hisab*) [Yalnız sabredenlere mükâfâtları hesaba, kitaba sığmaz tarzda bol bol verilecektir.” (Zümer, 39/10)

Innemâ, edât-ı tahsîsdir; “Sadece ve sadece o. Başkası değil şu. Tahsis edilen şu.” demek.

(*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrähüm bi-gayri hisâb*) “Ancak sabredenlere mükafatları, ecirleri bi-gayri hisâb verilir.” Ötekilere

hesapla, ölçüyle verilir; sabredenlere hesaba sığmayacak kadar çok

verilir. Sabrın mükâfatı çoktur.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ١٥٣؛ الأنفال: ٤٦)

(*Inna'llàhe maa's-sàbirîn*) “Allah sabredenlerle beraberdir.”

Yetmez mi bu şeref? Sabreden kimseye Allah'ın onun yanında bulunması şeref olarak yetmez mi? Yeter. Ama nefis, insanın nefsi;

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

(يوسف: ٥٣)

(*Inne'n-nefse le-emmâretün bi's-sûi, illâ mâ rahime rabbî*) [Muhakkak ki nefis insana kötülüğü çok çok emredicidir, Rabbimin merhamet edip korudukları müstesna...] (Yusuf, 12/53)

İnsanın içindeki nefis insanın düşmanıdır. Nefsi, insanın kendisi, egosu, beni, benliği, kendi iç varlığı, insanın düşmanıdır. O nefis sabırsızdır, onun istekleri, keyifleri, bam teli vardır. Bam teline basarsan zıp diye zıplar.

Adama bacak bacak üstüne attırıyorlar. Doktor eline plastik, lastikten bir çekiç alıyor, tık diye bir vuruyor buraya, ayağı hop ayağa kalkıyor. Neden?

Tam sinirin üstüne vurunca hop ayağa kalkıyor. Tamam anladım, sen sinirlisin, anlıyor yani.

Nefsin siniri, keyfi vardır; övünmek, beğenilmek, kendini beğenmek durumu vardır, alkışlanmak isteği vardır. Nefsin hevâ- yı hevesâtı çoktur. Bir insan ona uyarsa, şeytan nefsi kullanır. İnsanı aldatmak için nefsinin kışkırtır.

Olur mu ya? Senin çocuğunu dövmüş. Sen onu besle! Sen başkaları çocuğunu dövsün diye mi yetiştirdin? Olur mu yaa, püff! Korkak mısın sen ya? Gidip şuna haddini bildiremiyor musun? Hadi kalk aslanım! Hadi kalk, hadi kalk! Sırtından sıvazlar, kışkırtır, arkasından iter, ondan sonra da güler.

Keşke insanın gözünden perdeler kalksa da, şeytanın insanı kandırdıktan sonra arkadan nasıl güldüğünü görse insan. Vay bee!.. Mendebur melun, gene beni aldattın diye o zaman vazgeçecek ama şeytanın kışkırttığını görmüyor, nefsinin hevâsına uyuyor.

Bir insan fitne geldiği zaman sabra tâbi olursa, onun fitnesi beyaz olur, sonunda nur olur, sevap olur, kâr olur, kazanır. Ama hevâ-yı nefesine uyarsa; vay be, benim çocuğumu dövmüş ha, ben onun sülalesini kuruturum, ver tabancamı, bıçağımı. O şurada dursun, bu burada dursun, tüfeğimi de hazırla ve saire...

Ben cenge gidiyorum. Kiminle cenk ediyorsun? Mahalledeki komşunla... Değmez, yapmamak lazım!

En iyisi çocukların da kavga etmemesi, çocukları öyle terbiye etmek lazım ama akıllı insan kavgaya bulaşmaz. Ama bazen de kavga gelir çatar, o zamanda sabredecek. Akıllı insan

kavgayı çıkartmaz. Kavga iki kişiyle çıktığı için, birisi biraz alttan aldı mı kavga çıkmaz. Tamam aslanım, olur efendim, pekâlâ dedin mi, olur deyince kavga gürtültü, ihtilaf söner.

Şimdi karı koca böyle yapmıyor. Kadın hukukunu koruyacağım diye açıyor ağzını, yumuyor gözünü konuşuyor. Koca da, kadın da sabretmiyor, aile geçimsizliği oradan oluyor.

Komşular sabretmiyor, açıyor ağzını yumuyor gözünü, hakkımı kendim alacağım diye.

İnsanın kendi hakkını kendisinin almasına ihkâk-ı hak derler. O benim çocuğumu dövmüş, ben de onu döverim. İhkâk-ı hak medenî cemiyetlerde olmaz. Medenî cemiyetlerde hakkı almanın yolu, yeri iyi çalışırsa adalet mekanizmasıdır. Malesef adalet mekanizması çalışmıyor.

Çalışmıyorsa sabredersin, Allah'a havale edersin, Allah öyle bir âlâ halleder ki o işi...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Esmâ-i Hüsnâ'sından çeşitli sıfatlarını biliyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri *Azîzün zü'ntikâm*, izzet sahibidir.

İzzet ne demek?

“—Mutlaka karşısındakini yenen, gücün, kuvvetin sahibi” demek. Allah bir de intikam alıcıdır.

إِنَّا مِنْ آلِ مُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ

(السجدة: ٢٢)

(*Innâ mine'l-mücrimîne müntakımûn.*) “Biz Azîmüştân mücrimlerden intikam alıcıyız.”

(Secde, 32/22) Allah mücrimin cezasını verir. Allah-u Teâlâ Hazretleri mazluma der ki, seslenir ama anlayabilse mazlum:²

وَعِزَّتِي لَأَنْ صُرْنَكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ

(حم.ت. خز. حب. عن أبي هريرة)

(*Ve izzetî*) ‘İzzetime and olsun ki, (*leensuranneke*) sana yardım edeceğim, mutlaka yardım edeceğim ey mazlum! O zalimden senin intikamını alacağım! (*Ve lev ba'de hîn*) Hikmetim icabı, biraz zaman geçse bile, sana yardım edeceğim, mutlaka yardım edeceğim, sıkı dur.” mânâsına sabret der. “— Misal hocam... Bu lafları anlayamıyorum, havada kalıyor.” Firavun Benî İsrail’in çocuklarını öldürmeye başladı. Al sana bir fitne, öldürüyor. Neden öldürüyor? Rüya görmüş de, saltanatı yıkılacak diye korkmuş da saltanatını Benî İsrail’den bir çocuk yıkacak diye, Benî İsrail’in çocuklarını öldürmeye kalkışmış. Bu nedir? Bir fitnedir. Allah cümlemizi fitnelerden,

² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.672, no:2526; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.557, no:1752; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.304, no:8030; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.199, no:1901; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.396, no:7387; Taberânî, *Mu'cemü'lEvsat*, c.VII, s.144, no:7111; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.409, no:7101; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6186; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.415, no:1420; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.337, no:2584; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.317, no:300; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.1, s.380, no:1075; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.II, s.498; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.968, no:1071; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.100, no:3325; Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.325, no:1039; *Câmiü'lEhâdîs*, c.XI, s.477, no:11240; *et-Tergîb*, c.II, s.63, no:1498.

musibetlerden korusun... Sonunda ne oldu? Allahu Teâlâ hazretleri mazlumlara yardım etti, zalimi kahretti, denizde boğdu, Firavun ordusuyla beraber boğuldu.

Muhterem kardeşlerim!

Zalim kendisine yardım edenlerle beraber boğuldu, bu bir büyük ibrettir. Firavun yıkılacak bir adam mıydı be?

Vay be! Allah'ın şu işlerine, şu hikmetine bak! Allah-u Teâlâ Hazretleri koca orduların sahibi Firavun'u nasıl yere çaldı, nasıl perişan etti, nasıl da en sonunda yalvarttırıyor.

Ne dedi?

حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْ

لِمِينَ

(يونس: ٩٠)

(*Hattâ izâ edrekehü'l-garaku kâle:*) “Tam boğulma geldiği zaman, boğulma vakti geldiği zaman dedi ki: (*Âmentü ennehû lâ ilâhe ille'llezi âmenet bihi benû isrâîle ve ene mine'l-müslimîn*) Gerçekten Benî İsrail'in inandığı Allah'tan gayri bir mâbud olmadığına ben de iman ettim. Ben de müslümanlardım!” (Yunus, 10/90) dedi ama, o zaman faydası yok...

آلْءَنَ

(يونس: ٩١)

(Âl-âne) “Şimdi mi?” (Yunus, 10/91) Şimdi mi aklın başına geldi, daha evvel neredeydi aklın?

Allah en sonunda tükürdüğünü yalattı. Daha önce ne diyordu kavminin karşısına geçtiği zaman:

أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى

(النارعات: ٢٤)

(Ene rabbükümü'l-a'lâ) “Ben sizin en yüce rabbinizim!” diyordu. (Nâziât,79/24)

Toplantı yerlerine gittik, tapınaklarını gördük; ne kadar geniş sahaya kaç tane direk dikmiş, saray yapmış, mabetler, saltanatlı şeyler yapmış, yürüyorsun, yürüyorsun...

Oraları nelerle yapılır, ne zahmetlerle yapılır?

Ölüsü için 150 metre yüksekliğinde piramit yapmış. 150 metre Bayezit kulesinin iki misli demektir. Şu Bayezit'teki kulenin üstüne bir tanesini daha koyarsan, o kadar yükseklikte taş yığdın. O taşların her birisini büyük vinçler kaldıramaz. Onları nasıl kaldırttı, nereden getirdi, nasıl üst üste yığdı... Orada kaç kişi öldü. Adam yıkılacak adam değil gibi görünüyordu ama Allah'ın sillesi geldi mi parça parça eder, mahveder, perişan eder, pişman eder. Kavimleri de perişan eder şahısları da. Kimisinin başına yıldırım yağdırır, kimisini

hasta eder inim inim inletir, kimisine çok ibretli şeyler getirir başına.

Allah cümlemizi sevdiği kullardan eylesin, gazap ettiği kullardan etmesin...

Azîzün zü'ntikâm olduğu için intikamını şiddetli alır. İntikam aldığı insan ibret-i âlem olur. Onun için fitne çıktığı zaman sabretmek lazım, hevâ-yı nefse, içten gelen arzulara, kırgınlıklara uymamak, sabretmek lazım. Sabrederse fitnesi beyaz olur, affolur, imtihanı geçmiş olur, yüzü ak, sevabı çok olur. Hevâ-yı nefsine uyarsa fitnesi kara olur, berbat olur, zifte bulaşmış gibi olur, mahv olur. Fitnesi kara olur, yani defteri kara, günahı çok, yüzü kara olur, her şey kara olur. Karalık burada onun fena duruma uğradığının alametidir.

Buradan çıkan ders nedir?

Hayatta başımıza hoşumuza gitmeyen olaylar gelebilir. Ne yapacağız?

Sabredeceğiz, fitneyi büyütmeyeceğiz, çıkartmayacağız. “—Haksız söz söylüyor, hakkımı çiğniyor, iftira ediyor.” Tamam, yumuşak yumuşak söylersin, anlatabilirsen anlatırsın. Konuşacağım derken kavga gürültü çıkacaksa, tamam tamam dersin... Ramazanlardaki vaazlardan hatırlayın Peygamber Efendimiz ne diyor? Siz oruçluyken birisi gelse size çatsa ne diyeceksiniz:³

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.129, no:10198; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.206, no:1681; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.286, no:7827; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.258, no:3482; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.3, no:8971; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.240, no:3254; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ

(حم. ه. حب. ش. عن أبي هريرة؛ طب. عن ابن مسعود)

(*Innî sàimün, innî sàimün*) “Ben oruçluyum, ben oruçluyum!” diyeceksiniz, uymayacaksınız.

Eskiden evlerde su yoktu, kovalarla, testilerle gelirdi. Şimdi büyük nimet, evdeki musluktan şaldır şaldır sıcak-soğuk sular akıyor. Düğmeyi çeviriyorsun şakır şakır sıcak su, şampuanlar köpük köpük yıkıyorsun, mis gibi kokuları sürülüyorsun. Şu bizim erkekler süslenmek, güzel kokmak, güzel görünmek için Avrupa’ya, beş trilyon mu, –trilyon ne demek, aklım titriyor anlayamıyorum rakamları– ithal süs malzemelerine para veriyormuşuz.

Fesübhânallâh, tevbe tevbe estağfirullâh, erkek de süslenir mi? Süslenirmiş meğer. Şampuanmış, after shavemiş, kolonyaymış, losyonmuş, vay bizim erkekler de ama süslenirmiş ha!.. Fransa’ya, Almanya’ya, Avrupa’ya ne şampuan, ne koku, ne losyon paraları gidermiş meğerse... Bütçeyi sarsacak koca koca rakamlar. Ticaret serbest bırakıldı ya, Avrupa ile gümrükler kaldırıldı. Devlet anlaşma yapmış ne yapalım?

Devlet ne anlaşma yaparsa yapsın, sen yabancı malı almayacaksın, mümkünse kullanmayacaksın. Neden?

Senin ona sağladığın kazançla o senin dinini yıkıyor, askerini öldürüyor, müslüman kardeşine zulmediyor, müslüman kardeşini sömürüyor.

“–Gavurdan dost, domuzdan post olmaz!”

Hainliđini yapıyor, hakkın olan şeyi vermiyor. Anlaşma yapmışsın, Yunanistan veto etti diye vermiyor. İşte gazetelerde okuyorsunuz. Sevmez, ne yapsan, ağzınla kuş tutsan seni sevmez.

Neden? Sen müslümansın.

“—Ben hıristiyan olsam dinimden dönsem onların dinine girsem?”

Gene sevmez, gene sevmez, gene sevmez. Neden?

Bu sefer de Türksün. Onun ırkından değilsin diye gene sevmez, Almanlar üstün ırktır, İtalyanlar Roma imparatorluğunun varisidir, İspanyollar bilmem nedir, Amerikalılar kovboydur, İngilizler lorddur.

Adamların burunları bulutların altında kaldı burnunun ucu görünmüyor. Burnu o kadar uzun ki bakıyorsun göremiyorsun, bulutların ötesine gidiyor. Koca burunlu, uzun burunlu adamlar. Hem yalancılıktan uzamış burunları hem de kibirden uzamış. Beğenmez seni. Ne yapsan beğenmez.

Ne yapacaksınız?

İktisadî bir savaş, cihad var. Hiçbir şeyini almayacaksınız. Her şeyini mümkünse sizin kardeşinden alacaksınız.

“—Mümkün değil, çare yok hocam?”

Çare yoksa mazeret olur ama çare varsa, iki tane mal varsa Müslümanın malını alacasın.

Ben çikolata yemiyorum. Bizim bir arkadaş

vardı, Şimdi bir bakan oldu. Misafir gittiği yere çikolata götürmezdi, Malatya kayısısı götürürdü. Neden?

Malatya kayısı benim malım, benim ülkemin malı. Ötekisi

Brezilya’dan kakao –Kakao, o kaka, kaka o! Öyle değil mi– gelecek, ondan sonra sen de onu katacaksın. Koyma! Yemen’den gelen kahveyi koy! Onun da rengi kara, onun rengi de kara. Kahveli tatlı yaparım, kakaolu yapmam.

Hoşuma gidiyor: İnsan dünyada iki sebeple yaŐarmıŐ, bir inat için, biri murat için. Şimdi benim burada inadım tuttu, yemeyeceğim, giymeyeceğim, hiçbir Şeyini almayacağım. Ama adamlar kurnaz, istersen gel de bilgisayarını alma, filanca cihazını alma, tıbbi aletlerini alma... Ben bir Őehre gittim:

“–Benim gözümde deđiŐmeler oluyor.” dedim. Oradaki kardeŐ diyor ki:

“–Muayenehaneme gel, seni bir muayene edeyim, çünkü yeni bir kaç cihaz aldım!” diyor.

Bak mecbur kalıyor. “Almayınca geri kalıyorum!” diye alıyor.

Ne yapacağız? İlim ğreneceğiz. İlim öğrensin diye çocuklarımızı okula, mektebe gönderiyoruz; büyüklere ilim yok...

Öyle Şey olur mu?

İlim ğreneceğiz, mesleğimizde her Şeyi yapacak duruma geleceğiz. Mümkünse yerlisini yapmaya çalıŐacađız, adama muhtaç olmayacağız.

Hem yerlisi var hem Avrupalısı var? Mümkünse yerlisini, kardeşimizinkini kullanacağız.

Efendim kanunlar müsait de bilmem ne de...

Bir de ucuz yapıyorlar, nasıl oluyorsa çaresini buluyorlar. Filanca hipermarkete giderse, filanca süpermarkete girerse para o kadar ucuz...

Haydii... Gidiyor oradan alıyor, bizimkiler de onun çaresini bulamamışlar.

Sendeki mal pahalı, ondaki mal ucuz derken, bu sömürü devam ediyor. Kadınlar erkekler süsle-
neceğiz diye bir sürü paralar Avrupa'ya gidiyor. Bu sefer devlet, yönetim, hükümet parayı nereden bulacağız diye feleğini şaşırıyor, bunalı-
ma giriyor. Ya bu millete para lazım, sosyal si-
gortaların yamalarını, gediklerini kapatacağız, millete hakkını vereceğiz diye para bulamıyor.

Neden? Bizim beyler süslenmek için şu kadar, hanımlar

süslenmek için bu kadar parayı harcamış; ara-
balar ve saireler derken kanımız, canımız dışarıya akıyor.

Bu çok mühim bir şey. Bu inadı hepimiz benim-
seyin! Mümkün oldukça yabancı mal kullanma-
yın! O kokular, macunlar, kremler, losyonlar,
adını bildiğim bilmediğim yumuşatıcılar, sert-
leştiriciler, parlaticılar, boyalar, bilmem ne-
ler... Lüzum yok. Şu kadarcık ruj, dudak boyası
kim bilir ne kadar paraya? Şu kadarcık bir şişe
tırnakları boyayacak, bilmem ne kadar para...

Kına al, kına yak, o da kırmızı yapıyor. Oje
sürdüğün zaman bunun altına su girmediği için

abdestin olmaz. Kına yakarsan bir şey olmaz. Eskiden gelinlerin ak elleri boğum boğum kınalıymış. Eskiden kına yakarlaşmış.

Her şeyin dedelerimizin kullandığı şekli daha sıhhatli, daha güzel, onu da bilin. Tarihi incellerseniz, malları mukayese ederseniz, göreceksiniz ki dedelerimiz daha sıhhate uygun olanını, doktorların tavsiye ettiğini bulmuşlar.

Birinci hadîs-i şerif bu. İnsanın malına, dinine itikadına çeşitli fitneler gelir, gelebilir. En tehlikeli fitne itikadda olan fitnedir. Adam bir gelir bir laf söyler, kafanı karıştırır, kalbini karartır, mahveder. Allah etmesin itikaddaki fitne en zordur.

Mala gelir, o da zordur ama nisbeten kolaydır; cana gelir, o daha zordur. Çünkü insanın bir tanecik canı var. Mal gider gelir ama canı zarar gördü mü daha fena... En hafifi mala gelen, daha şiddetlisi cana gelen, en şiddetlisi de imana gelen fitne... İnsan ölsün ama mü'min olarak ölürse cennete gider; ama kâfir olarak, fitnede yanlış tarafta yer almış olarak ölürse, Allah'ın sevmediği kul olarak ölürse...

Dün akşam bir zat bizi ziyarete geldi, sordu. Hadîs-i şerif kitaplarını karıştırdık baktık:

“—Benî İsrâil, yahudiler 71 fırkaya ayrılmış; onlardan bir tanesi cennete 70 tanesi cehenneme gidecek. Hıristiyanlar 72 fırkaya ayrılmış; onlardan bir tanesi cennete 71 tanesi cehenneme gidecek. Büyük ekseriyet. Benim ümmetim de 73 fırkaya ayrılacak; bir tanesi cennete 72 tanesi cehenneme gidecek.” diyor

Peygamber Efendimiz.

Dört sahih hadis kitabı sahih, hasen demiş. Hadîs-i şerif sıhhatli, Peygamber Efendimiz'in söylediği kesin. Fırkalar, fırak-ı dâlle, sapık fırkalar çıkacak; Kur'an hakkında, sünnet-i seniyye hakkında, iman konusunda, tasavvuf konusunda sapık fikirleri olan insanlar çıkacak. Kâh orada kâh burada fırka fırka fırak-ı dâlle tarihin içinde çıkacak.

Mesela, Selçukîler zamanında taraftarlarına afyon yedirip de onları oraya buraya saldırtan bir taife çıktı; Selçuklu hükümdarlarını öldürdüler, Selçuklu imparatorluğunun devlet-i aliyyesinin içinde çok büyük fitneler çıkardılar. Adam afyon yediği için her şeyi tam ölçemiyor, onlara saldırttılar. Alamut kalesini merkez edindiler mahvettiler, devletin içinde vezirleri, hükümdarları öldürdüler, büyük karışıklıklar çıkardılar. Al sana bir fitne.

Bizim memleketimizi de şimdi şöyle bir inceleyecek olursak, bugün müslüman anne-babanın evlatlarını din, iman, Kur'an bakımından karşımıza çekip de bir kafasını, kalbinden, kafasından geçenleri anlasak, bunların kaç tanesi mü'min?

Kimisi Kur'an'a inanmıyor, kimisi ayeti inkâr ediyor, kimisi hadisi inkâr ediyor, kimisi tasavvufu inkâr ediyor, kimisi dinî hakikatlerini beğenmiyor, kimisi Batı'ya dönmüş; çocuklardan, gençlerden kimisi afyona, içkiye, kimisi zinaya müptela olmuş.

Müslümanım diyen kızlar erkekler kılıfına

uyduruyorlar, çaresini buluyorlar, imam nikâhı diyorlar, ötekilerden farkı kalmıyor. Şeytan bir çeşit aldatıyor, çok dikkat etmek lazım. Nikâhı yapıyor, tamam biz nikâhlandık, karı kocayız diyor, ondan sonra da bozuşuyorlar. Ayrılacaklar, adam diyor ki:

“—Ben de seni sevmiyorum, ben de senden ayrılmak istiyorum ama inadımdan senin nikâhını sana vermeyeceğim.”

Kız kalıyor ortada; karı koca da olmuşlar, adam boşamıyor da, resmen nikâhları da yok. Al sana bir fitne. Kafası kızıyor gidiyor başka bir talibi çıkıyor evleniyor. Haydi bakalım ayıkla pirincin taşını. Başkasının karısı, oldu başkasına karı...

“—Hocam sen imam nikâhına karşı mısınız?” diyorlar.

Böyle ters kullanımlarına karşıyım. İmam nikâhı bereketli, güzel mübarek bir şey ama, böyle uydurma kullanımlara karşıyım. Konya’da bir arkadaşın evine iki genç gelmiş, kendi aralarında nikâh yapmışlar. Karı koca demişler ama daha resmî bir şeyleri yok. Allah saklasın neler oluyor, neler duyuyoruz; ondan sonra insanlar ne sıkıntılara düşüyor.

Allah fırak-ı dâlleden, sapık fırkalardan etmesin. Peki bu 73 fırkadan hangisi cennete gidecek? Peygamber Efendimiz:

“—Ashabımın yürüdüğü yoldan yürüyenler cennete girecek.” diyor.

Anladınız mı şimdi, bizim neden ders kitabı olarak hadis kitabı okuduğumuzu? Neden biz

size hadis kitabı okuyoruz?

Çünkü Peygamber Efendimiz'in yolu cennete götürecektir, çünkü biz sizi sünnet-i seniyyeye tâbi kılacak şekilde yetiştirmek istiyoruz.

Birisi bir resim çektirmiş, bu seyahatte öğrendim. Bir başkası da o resmi almış, yandan arkasına bakıyormuş.

“—Ne yapıyorsun?” demiş.

“—Ben bunun arkasındaki mâneviyatı ne durumda, işin mânevî cephesini anlamak için bakıyorum.” demiş.

Aptal adam, mânevî tarafı resmin arkasına bakılarak anlaşılabilir ki... Ama işte böyle, ortaya çeşit çeşit kafada, tipte, acaip acaip şeyler çıkıyor.

Eğrisini doğrusundan ayırt edecek ölçü ne?

Kur'ân-ı Kerîm, bir... Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi iki... Bunlara sarılırsan Peygamber Efendimiz bize her şeyi öğretmiş. Onları okursan kurtulursun, okumazsan Deccal'in fitnesine, ahir zamanın fitnesine, hayatın fitnelerine takılırsın, hem de kaybedersin. Fitneden selâmetle de çıkmasını beceremezsin; çünkü âyet bilmiyorsun, hadis bilmiyorsun.

Ayet hadis bilmiyorsun, adam da caf caflı, fiyakalı, kravatlı, edâlî, havalı, —havalı apollo— yüksek perdeden konuşmalı, atmalı tutmalı, keramet iddialı; istersem ben gökten yağmur yağdırırım, istersem şöyle yaparım böyle yaparım ve saire filan... Tabii millet de kanıyor.

Allah bizi her türlü fitneden korusun...

Bizi Efendimiz'in yolundan ayırmasın...
Biz Efendimiz'i seviyoruz... Peygamber
Efendimiz'in sünnetini, hadîs-i şeriflerini
seviyoruz. Allah bizi Efendimiz'in yolundan,
ahirette yanından ayırmasın...

b. Hâkimin Sorumluluğu

Bu Hz. Âişe Anamız RA tarafından rivâyet
edilmiş. Mübarek Annemiz âlime anneydi.
Peygamber Efendimiz'in zevcesi Âişe-i Sıddîka
RA rivâyet etmiş:⁴

إِنَّ الْقَاضِيَ الِ عَدَلَ لِيُجَاءَ بِهِ يَوْمَ الِ قِيَامَةِ، فَيَلِ
قَى مِنْ شِدَّةِ الِ حِسَابِ،

مَا يَتَمَنَّى، أَنْ لَا يَكُونَ قَضَى، بَى نَاثِ نَى نِ فِي تَمِّ

رَةَ

(الشيرازى فى الألقاب عن عائشة)

RE. 105/10 (*İnne'l-kàdiye'l-adle leyücâü bihî yevme'l-kıyâmeti, feyelkà min şiddeti'l-hisâbi, mâ yetemennâ, en lâ yekûne kadà, beyne's-neyni fî temretin.*)

(İnne'l-kàdiye'l-adle leyücâü bihî yevme'l-

⁴Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.102, no:2619; Deylemî, *Müs-nedü'l-Firdevs*, c.V, s.459, no:8750; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.96, no:2008; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.439, no:5055; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.217, no:1546; Ukaylî, *Duafâ*, c.VI, s.309, no:1461; Buhârî, *Târih-i Kebir*, c.IV, s.282, no:2816; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.93, no:14988; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.VII, s.410, no:6580.

kıyâmeti) “Adaletle hükmeden kadı kıyamet gününde mahşer yerine getirilir.” Adaletli kadı bu; hain, rüşvetçi, zalim değil, adaletli kadı.

(Feyelkà min şiddeti’l-hisâbi) “Mahkeme-yi kübrâ’da öyle bir şiddetli hesaba çekilir ki, o hesabın şiddetinden, *(mâ yetemennâ, en lâ yekûne kadà, beyne’s-neyni fî temretin)* ‘Keşke iki kişi arasında bir hurma meselesinde bile hüküm vermeseydim.’ diye temenni eder.”

“–Dünyada iken, değil büyük meseleler, keşke bir hurmacık için bile iki kişi arasında kadı, hakem olmasaydım, hükmetmeseydim.” diye temenni edecek şekilde kıyamet gününde şiddetli sorgu sual ve hesapla karşılaşır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Adalet; her şeye hakkını vermek, haklıya hakkını vermek, haksıza dur demek. Bu egemenliğin, mülkün temelidir.

أَلْ عَدْلُ أَسَاسُ الْمُلْكِ

(El-adlü esâsü’l-mülk) Esas “temel” demek, *mülk* de “egemenlik” demek. “Adalet, egemenliğin, hükümlanlık yapmanın, hüküm sürmenin, hükümet etmenin, devlet yönetmenin temelidir. Toplumun, toplum yaşamının, içtimaî yaşamın temelidir.” Adalet çok önemlidir.

İyi hocam tamam adalet önemliymiş. Avukatlar, hakimler, savcılar düşünsün. Bir de devlet adamları düşünsün...

Hayır! Senin de üzerinde adalet vazifesi var: Sen

de karına, çoluk çocuğuna karşı âdil olacaksın! Kızın erkeğin arasında, evlatlarının arasında âdil olacaksın! Başkalarıyla konuştuğun, sana bir şey sorulduğu, iki kişi sana derdini açtığı, seni hakem

tayin ettiği zaman, senin de adaletli olman, taraf tutmaman, hakkı söylemen, hakkı işlemen, desteklemen lazım! Adalet herkesin boynunun borcudur.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْأَرْحَامِ وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ وَيُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

(النحل: ٩٠)

(Inna'llàhe ye'muru bi'l-adli ve'l-ihsâni ve îtâi zi'l-kurbâ, ve yenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münkeri ve'l-bağyi, yaizüküm lealleküm tezekkerûn) [Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder; çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.] (Nahl, 16/90)

Cuma hutbelerinde hocalar mealini veriyorlar bu ayetin ama bizim insanlar, cemaatler, müslümanlar olarak bir kusurumuz var; biz lafı duyup dinlediğimiz zaman heyecanlanıp onun gereğini yapmıyoruz.

“—Haaa! Allah bana adaleti emrediyormuş

hocam öyle mi?

“—Evet, öyle...”

İyi, bundan sonra ben karıma karşı adaletli olayım, çocuklarımla arasında adaletle muamele edeyim! İctimaî ve ticarî hayatımda adalete riayet edeyim, haksızlık yapmayayım, haksız tarafı tutmayayım, siyasette haksız tarafı tutmayayım...

Her yerde var. Hangi iş varsa onu terazili, ölçülü yapmak adalettir, ölçüsüz yapmak adaletsizliktir, zulümdür.

Adaletin karşıtı, zıddı nedir? Zulümdür. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.864, no:2315; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1996, no:2579; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.377, no:2030; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.105, no:5832; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.170, no:485; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.257, no:1890; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.192, no:35244; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.46, no:7456; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.93, no:11280; Abd ibni Humejd, *Müsned*, c.I, s.258, no:814; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.97, n.109; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.115; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.470, no:3997; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1996, no:2578; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.323, no:14501; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.170, no:483; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.256, no:8561; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.424, no:10832; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.93, no:11281; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.346, no:1143; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.159, no:6487; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.313, no:2516; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.579, no:5176; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.55, no:26; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.300, no:2272; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.27, no:6750; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.192, no:35243; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.46, no:7458; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.243, no:20928; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.639, no:611; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIV, no:220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*,

الْظُّلْمَ ظَلُمَاتُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خ. م. ت. حم. ط. ش. هب. ق. عن ابن عمر؛ م. حم. طس. هب. ق. عن جابر؛ حم. در. حب. ك. ط. طس. (ش. هب. ق. كر. عن ابن عمرو؛ حب. ك. والديلمى عن أبى هريرة)

(*Ez-zulmü zulümâtün yevme'l-kıyâmeh*)

“Kıyamet gününde zulüm, zulmetler olarak kişinin üzerine çökecek, karanlıklar şeklinde olacak; zâlimler karanlıkta kalacak.”

Zulüm kıyamet gününde insanın başına bela olacak.

Adalet de insanın iki cihanda yüzünün gülmesine sebep olacak. Adaleti icra etmek çok zordur, çok mühimdir. Hepimizin adaletli olması lazım.

“—Ben hakim, savcı, avukat değilim, ben mahkemede vazifeli değilim...”

Olsun. Senin de hayatında adaletle ilgili meseleler konuşuluyor; adaletli konuşacaksın, adaletli söz söyleyeceksin! Hakkı kabul edeceksin, hak söylendiği zaman reddetmeyeceksin, inat etmeyeceksin, karşı gelmeyeceksin, kibir

c.XIX, s.95; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.580, no:5177; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.56, no:28; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.166, no:470; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.490, no:1159; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.470, no:3997; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.25, no:29; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.347; no:6587; Misver ibn-i Mahreme RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.204, no:538; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:629; Hirmas ibn-i Ziyad RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.340, no:3340; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.505 no:7635-7637 ve c.XVI, s.79, no:43900, 43901; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.422, no:9188-9192; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.678, no:1688; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.160, no:14021; RE. 13/12.

göstermeyeceksin.

“—Bu adam haklı ama evet demeyeyim şuna” demeyeceksin.

Kimisi karşı tarafın haklı olduğunu anlıyor, “Uçsa da keçi uçmasa da keçi.” diye inat ediyor.

İki kişi kayalığın ucunda bir karaltı görmüş; birisi, “—Bu keçi. Bak kayalığın ta ucuna kadar gelmiş.” demiş. Ötekisi de bakmış:

“—O keçi değil kartal.” demiş. Ötekisi:

“—Kartal değil keçi.” demiş inat etmiş. O da:

“—Hayır, kartal.” demiş.

Keçiydi, kartaldı derken, oradaki karaltı kanatlarını açmış, boşluğa uçmuş.

“—Kim haklı?” Kartal diyen haklı. Demiş ki:

“—Gördün mü, bak benim dediğim çıktı, kartal. Keçi uçar mı? Kanatları var, havada uçtu.” demiş.

Öbürü sinirlenmiş:

“—Uçsa da keçi, uçmasa da keçi!” demiş. Bu ne? İnat! Hakkı kabul etmemek. Bu ne? Adaletsizlik!

İnsanlar bazen böyle işi inadından tutturduğu için kabul etmiyor, bu çok fena. Hak söylendiği zaman hak sözü kabul etmemek çok kötü bir huydur. Nasıl olacağız? “—Haklısın.” diyeceğiz.

Bazen çocuk gelir hakkı söyler, bazen öğrenci kalkar hocaya haksızlığını söyler...

Bizim fakültede profesör sınıfa gelmiş: “—Ben sizin babanız sayılıyorum.” Dur bakalım bu laf nereye gidecek?

“—Ben sizin babanız sayılıyım. Bunlar da sizin kardeşiniz sayılır.”

Sonra?

“—Hadi kızlar, başınızı açın!” Birisi kalkmış arkadan demiş ki:

“—Hocam, bu benzetme doğru değil. Sen hocamızsın, bize bir şeyler öğretiyorsun ama bu senin söylediğin Allah’ın emrine aykırı. Allah kadınlara örtünmeyi emretmiş, binaen aleyh sen Allah’ın emrine karşı geliyorsun.

Şimdi profesöre talebesi doğruyu söylüyor. Bazen küçük çocuk söyler:

“—Aaa! Amca niye onu öyle yapıyorsun?

“—Allah Allah! Çocuk doğru söylüyor. Tamam sen haklısın!” diyecek.

Bazen hanımı söyler insana:

“—Efendi niye böyle yapıyorsun ya, yapma!”

“—Sen sus, karışma! Eksik etekli, saçı uzun aklı kısa!”

Saçı uzun aklı kısa değil, bak şimdi doğruyu söylüyor.

Müsteşarlık yapmış bir arkadaş anlattı. Kendi memleketinde, belki de akrabası arasından bir olayı anlattı. Bir grup arkadaş evlerde toplanıyorlarmış, akşamları kafa çekiyorlarmış. Meselâ diyelim ki sekiz on kişilik bir grup, her hafta bir gün birisinin evine gidiyorlarmış, orada kafa çekiyorlarmış. Meyhanede değil de ev usûlü kafa çekme...

Mezeleri karılarına, hanımlarına hazırlatıyorlarmış, evde mezelerle içki içiyorlarmış ama acayip bir tarafları varmış. Eve akşamleyin geliyorlarmış, yatsı vakti olunca abdest alıp namaz da kılıyorlarmış. Namaz kıldıktan sonra içki içiyorlarmış. Fesühânallâh!.. Yani inanmayacağım, “Hadi canım öyle şey olur mu?” diyeceğim ama söyleyen şahıs doğru söylüyor. Yapan belki akrabası, belki kardeşi.

Şu dünyada neler olduğunu anlayın... Bu gruptan, ekipten – grup da, ekip de yabancı kelime—Onları sildim. Yabancı kelime de kullanmıyorum, kullanmamaya çalışıyorum. Bu zümreden bu topluluktan bir tanesi de bir yerde bir camide imamlık yapıyormuş. Abdest alırken, havlusunu tutan evin hanımı:

“—Heey hoca, heey! Hem hocasın, hem abdest alıyorsun namaz kılıyorsun; hem de ondan sonra sofraya oturup içki içiyorsun, ne olacak senin bu halin?” diye söylenmiş.

Canına tak etmiş söylemiş. Buna bir dokunmuş, o gün tevbe etmişler artık içmemişler filan. Her şey oluyor, böyle şeyler olabiliyor.

Allahbizi her türlü yanlış düşünceden, hareketten korusun, kurtarsın. Her şeyi hakkaniyetli söylemeye, işlemeye muvaffak etsin. Allah, hak sözü ister kızdığı insan, ister küçük, ister kadın, ister erkek söylesin; kabul edecek bir edep, terbiye, anlayış, medenî seviye, olgunluk nasip etsin...

Hak söz kimden gelirse gelsin, isterse düşmanından gelsin, isterse kızdığın hasmından gelsin, kabul edeceksin.

c. Adaletli Hâkim Olmanın Önemi

Üçüncü hadîs-i şerife geçiyoruz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ أَلْقَاضِيَّ لَيَزِلُّ فِي مَزَلَّتِهِ، أَبْ عَدَّ مِنْ عَدَنِ فِي
جَهَنَّمَ

(أبو سعيد النقاش في كتاب القضاة عن معاذ)

RE. 105/11 (*Inne'l-kàdiye leyezillu fî mezelletihî, eb'ade min adenin fî cehennem*)

Bu da yine kadı ile ilgili.

“—Kadı ayak kayacak yerde ayağı öyle bir kayar ki cehennemde, Peygamber Efendimiz’in bu sözü söylediği yerden Aden’e kadar — Arabistan yarımadasının öteki ucu— o kadar mesafe cızz kayar gider.”

Yani kadı’nın, hakimin, hükmeden kişinin ayağı öyle bir kayar ki cehennemde, Aden kadar mesafede uzak bir yere kayar gider. *Kadı* deyince kadın kelimesiyle karışıyor.

Peygamber SAS Efendimiz bu sözleri niye söylüyor?

Kadılar hükmederken dikkat etsinler, toplumda adaletsizlik olmasın.

Mahkeme insanın bir ümidi. Kişiyi ihtilafa düştü mü çare mahkemeye gidiyor. O da adalet yapmazsa, rüşvete göre davranırsa, toplum

⁶ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.96, no:15002; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.410, no:6581.

yıkılır, mahvolur; mazlum ezilir, zalim gelişir. Bunun mutlaka olmaması lazım. Peygamber Efendimiz onun için hatırlatıyor. Yani adaletli kadı bile çok sıkıntı çekecek, adaletsizin artık cehenneme ayağı nasıl kayar, nasıl derinlere düşer, oradan anlamak lazım.

“—Acaba hukuk fakültesinden mezun olan arkadaşlarımız hakimlik yapmasa mı ki hocam? Bu hadîs-i şeriflerden bir soru aklımıza geldi. Acaba hukuk fakültesine gitmese mi, hakimlik mesleğine girmese mi, savcı avukat olmasa mı?”

Hayır, olsun.

Bu soru bana soruldu, ben de bunu rahmetli Abdülkavî Efendi’ye sordum. Biz şurada vaaz ederdik, o da mihrabın orada otururdu. Bizim hatm-i hâcegânımızda aşr-ı şerifi okurdu. Hâkimdi, aynı zamanda hafızdı; çok mahkemeler, dosyalar geçmiş elinden... Bana hukuklu öğrenciler soru sordular, ben dedim ki:

“—Ben sizi bu mesleğin inceliklerini bilen bir kimseye göndereyim. Abdülkavî amcanıza gidin, sorun!”

O da demiş ki:

“—Hararetle tavsiye ederim, hâkim olun, adalet mekanizmasında, adalet teşkilatında yerinizi alın! Adalet teşkilatı sizin gibi dürüst, Allah’tan korkan insanlarla dolsun, mahkemelerde adalet olsun.”

Çünkü Allah Kur’ân-ı Kerîm’de buyuruyor ki:

“—Adalet edin, kendi aleyhinize, ana-babanızın, akrabanızın aleyhine bile olsa adalet edin.”

Hâkim kendisinin davası olsa, kendisi haksızsa kendisini haksız çıkartabilecek kadar adil olması lazım. Haksızsa, “Ben haksızım, kendimi mahkûm ettim şu kadara.” demesi lazım. Adalet bu kadar ciddi bir şey. “Olsunlar.” demiş. Çünkü müslümanlar sorumluluk var diye bir yerden çekilirse, o zaman o sorumluluk duygusuna sahip olmayan insanlar orayı doldurur, teşkilatın canına okurlar. Adaletin canını çıkartırlar, ocağına incir dikerler, adaleti mahvederler, adaletin A’sı kalmaz.

Ne yapması lazım?

Allah’a sığınması lazım!

“—Yâ Rabbi! Ben bu meslekten korkuyorum, bunun zor olduğunu biliyorum ama bu sahada da müslümanların hizmet etmesi lazım diye bu mesleğe giriyorum. Sen bana yardım eyle, sen benim basiretimi aç, hakkı hak olarak görüp öyle hükmetmeyi bana nasip eyle, bâtili bâtil olarak görüp ondan korunmayı nasip et yâ Rabbi! Bana yardım eyle...”

Ben bu mesleğe girmezdim, bir kenara çekilir tesbihimle, namazımla meşgul olurum ama hizmettir diye istişare sonunda bunu uygun gördüler, ondan yapıyorum. Aman yâ Rabbi! Beni bundan dolayı azaba uğratma.” diye insanın dua etmesi ve girmesi lazım.

Çünkü toplumda bunun gibi hiçbir vazifenin ihmal edilmemesi lazım, her bir vazifeye birisinin girmesi lazım ki, orada Allah’ın rızasına uygun hareket edilmiş olsun, onu sağlamış olsun.

d. Kabirde Sorgu Sual

Bu hadîs-i şerifi Osman RA'dan Tirmizî, İbn-i Mâce ve sair kaynaklar, Ahmed ibn-i Hanbel ve diğerleri rivâyet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِنَّ الْقَبَّ رَأْوَلُ مَنَازِلِ الْخِرَةِ، فَإِنْ نَجَا مِنْهُ، فَمَا
بَعْدَهُ أَيْ سَرُّ مِنْهُ

وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ، فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ

(هناد، وعبد الله بن حم . ت. حسن غريب، ه. ك. ق. عن عثمان)

RE. 105/12 (*Inne'l-kabre evvelü menâzili'l-âhireti, fein necâ minhü, femâ ba'dehû eyseru minhu; ve in lem yencu minhu, femâ ba'dehû eşeddü minhu.*) Kabir var ya? İnsan ölüyor, kabre gömülüyor. (*Inne'l-kabre evvelü menâzili'l-âhireti*) “Kabir ahiret konaklarının ilkidir.” İnsan öldü mü dünyadan âhirete göçmüş oluyor. “—Ne yaptı filanca adam?”

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.280, no:2230; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.320, no:4257; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.63, no:454; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.526, no:1373; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.56, no:6856; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.III, s.84; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.I, s.223, no:390; Ahmed ibn-i Hanbel, *Fadâilü's-Sahabe*, c.I, s.475, no:773; Beyhakî, *Şua-bü'l-İman*, c.I, s.359, no:397; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.96, no:444; Hennâd, *Zühhd*, c.I, s.211, no:344; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.231, no:4681; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXX, s.148, no:6550; Buhârî, *Târih-i Kebir*, C.VIII, s.229, no:2820; Hz. Osman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.634, no:42504; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.411, no:6583.

“—Sizlere ömür, ahirete göçtü, irtihâl-i dâr-ı bekâ eyledi.” Ne demek? Türkçesi, “O ahiret evine göç etti.” demek. Bu göç, demek ki bir yolculuk var. Bunun ilk konağı neresi? Yolcu bir yerlerde konaklar. Biz iki gün önce Maraş taraflarından 1000 kûsür kilometre kat edip öyle geldik. Arada durduk, dinlendik, abdest aldık, namaz kıldık ve saire. Uzun yol olunca konak gerekiyor. Kabir ahiret menzillerinden, konaklarından ilkidir. İlk önce orada konaklıyor, oraya gömülüyor, kabirde bir müddet bekliyor.

(İnne’l-kabre evvelü menâzili’l-âhireti) “Kabir âhiret konaklarının ilkidir. *(Fein necâ minhü)* Kabirden insan kurtulursa; bu menzili, konağı selâmetle geçerse, atlatırsa; *(femâ ba’dehû eyseru minhu)* öbür tarafı, bundan sonrası daha kolay olur. Bundan sonraki meseleler daha kolay geçer. *(Ve in lem yencu minhu)* Kabirden paçayı kurtaramazsa, selâmetle geçemezse; *(femâ ba’dehû eşeddu minhu)* ondan sonrası daha beter olur, her konakta daha beter duruma düşer.”

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Kabirde ne olduğunu Peygamber Efendimiz’in sahih hadislerinden bildirmesiyle düşünelim. Ne olduğunu düşünelim. İnsanoğlu daha kabre konulur konulmaz, gömülür gömülmez sorgu melekleri başına gelirler.

Neden imam orada duruyor? Yukarıdan sesleniyor:

“—Ey filancanın oğlu filanca! Dünyada sen mü’mindin, müslümandın hatırla. Lâ ilâhe

illallah derdin, Allah'tan başka ilah olmadığını kabul ederdin, Muhammed onun elçisidir derdin.” diye imam herkes gittikten sonra yalnız kalıyor, talkın veriyor.

“—Ey filancanın oğlu!” diye cenazeye sesleniyor.

Neden?

Kabre girer girmez melekler gelirler ölüye sorgu sual açarlar. Kabirde sorgu sual haktır ve gerçektir, doğrudur ve olacak.

Neden?

Peygamber Efendimiz bildiriyor, “Kabirde sorgu sual haktır.” İmam Buhârî'nin hadis kitabında da vardır.

Neler sorulacak?

“—Senin dinin ne, kitabın ne, kıblen neresi, kime tapındın, hangi dine mensupsun?” diye bunlar sorulacak.

Eğer sorgu sorulan kimse, mevta:

“—Rabbim Allah, dinim İslâm, kitabım Kur'an-ı Azîmüşşân, peygamberim Hz. Muhammed Mustafâ, kıblem Kâbe-i Müşerrefe, ben el-hamdü lillâh Müslümanım!” diye soruları doğru cevaplandırırorsa, melekler onu tebrik edecekler:

“—Bu konağın, istirahatgâhın sana mübarek olsun!” diyecekler, kabir genişleyecek.

Kabir mevtayı, gömülen ölüyü ilk önce fena halde sıkacak, çok daraltacak. Kalkarken kabrin taşlarına, tahtalarına başını vuracak. İlk önce fena sıkılacak, bu soruları cevaplandığı zaman kabir genişleyecek.

“—Ne olacak hocam?”

Kabir cennet bahçelerinden bir bahçe haline dönecek.

“—Nereden çıkarttın bunu?”

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁸

ال قَب رُ رَو ضَةٌ مِنْ رِيَاضِ ال جَنَّةِ، أَوْ حُف رَةٌ
مِنْ حُفْرِ النَّيْرَانِ
(ت. عن أبي سعيد)

(*El-kabru ravdatün min riyâdı'l-cenneti*) “Kabir cennet bahçelerinden bir bahçedir; (*ev hufra-tün min huferi'n-nîrân*) yahut da cehennem çukurlarından bir çukurdur.”

“—Kime cennet bahçesi?” Mü'minlere...

“—Kime cehennem çukuru?” Mücrimlere cehennem çukuru.

Mü'min kabirde rahat edecek, mücrim kabirde bile kabir azabı görecek.

“—Kabir azabı hak mıdır?” Haktır ve gerçektir.

“—Kabir azabı sadece kafirlere midir? Mü'minlere kabir azabı var mı?”

Sadece kâfirlere değildir, mü'minlerin mücrimleri, kusurluları da kabirde azap görecek.

⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.500, no:2384; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.231, no:4682; Ebû Said el-Hudri RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.271, no:8613; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.546, no:42109; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.90, no:1853; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXVIII, s.432, no:41805.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde buyuruyor ki:

“—Bir adam kabre konulur konulmaz oranın azap melekleri bunun kafasına ateşten bir topuz patlatacaklar.” güm diye.

Kafası parça parça olacak, kabrin içi duman dolacak, ateş dolacak. O telaşla feryat edecek, diyecek ki:

“—Yanlışlık oluyor galiba ben müslümanın, ben mü’minim. Bu azap bana niye oluyor, yanlış muamele mi yapıyorsun?”

“—Hayır. Sen dünyada iken bir yoldan gidiyordun, orada zalimler bir mazluma zulmediyorlardı, sen o mazlumun yardımına koşmadın. Bu kabir azabını bundan görüyorsun, sana bundan vurduk.” diyecekler.

Demek ki müslümanın müslümana yardıma koşması, mazlumu zalimin eline terk etmemesi, yardımcı olması lazım.

Peygamber Efendimiz ashabıyla gezerken iki kabrin yanından geçiyordu dedi ki:

“—Bu iki kabirdekiler azap görüyorlar.”

Çünkü ilk evliyâullahın, Allah’ın sevgili kullarının ilk meziyetlerinden birisi kabirde olanların durumlarını anlamaktır, onu görürler. Peygamber Efendimiz evliyâların serveri...

“—Bu kabirdeki iki kişi azap görüyor.” dedi. “Hem de mühim bir şeyden dolayı değil, sizin mühim saymadığınız sebepten dolayı azap görüyor. Birisi laf götürürdü, falancanın lafını filancaya, filancanın lafını filancaya götürürdü,

dedikoduculuk, koğuculuk, nemmamlık yapardı ondan azap görüyor. Birisi de küçük çişini, küçük abdestini yaparken sakınmazdı, ondan azap görüyor.” dedi.

Demek ki mü'minler de kusurluysa, mücrimse, cürümlüysen, suçluysa o da kabirde azap görecektir. Kabirdeki sorgusu suali iyi geçen, kabirdeki meseleleri atlatan, sıkıntıları aşan kimsenin ahiretteki ondan sonraki menzilleri, konaklarında rahatı daha iyi olacak. Kabirde durumu perişan olan âhiretin öteki menzillerinde de durumu daha fena olacak. Gittikçe belaya doğru yaklaşacak, sonunda cehenneme atılacak.

“—Müslüman cehenneme girecek mi?”

Müslümanlardan mücrim olanlar cehenneme girecek. Zaten kabri cehennem çukuru gibi olacak. Bir de ahirette de hesaptan sonra hatası kadar cezasını çekmek için cehenneme atılacak.

Allah cümlemizi cehenneme atılıp azapla perişan edilenlerden, yananlardan, azap görenlerden etmesin, korusun, öyle olmaktan

kurtarsın... Bizi sevdiği kullarından eylesin... Azaba giriftâr olmadan, belâyâ çatmadan, bi-gayri hisâb cennete girenlerden eylesin... Bunun için çalışmak lazım!

Bazı kelimeleri söylememek lazım, edeb-i kelâm diye bir şey var. Söylememek lazım ama- Ben biraz böyle herkesin hatırında kalsın, açıkça anlaşılсын diye bazen söylüyorum.

“—Küçük abdestini yaparken dikkat etmiyor.”

diye bile kabirde azap görebiliyor. Birisinin lafını ötekisine götürdü, söyledi diye azap görebiliyor.”

“—Ahmet sana böyle dedi, Mehmet sana böyle dedi.” Vay öyle mi? Ben de onlara gösteririm...

Ara bozdu diye veya bir müslüman kardeşine yardım etmedi diye azap görebiliyor.

Görüyor musunuz, ne kadar zor işler. O halde bunları yapmayacağız. Müslümanın yardımına koşacağız, dilimizi tutacağız, gıybet dedikodu yapmayacağız, laf taşımayacağız.

Temizliğe dikkat edeceğiz, küçük abdestimizi, büyük abdestimizi temizliğe riayet ederek yapacağız. Evet, bu insanların başına gelen bir olay, yemek yiyen her insanın zaman zaman def-i hâcet ihtiyacı oluyor. Yüznumaralar pırıl pırıl, tertemiz olacak.

Biz yolculuğu çok yapıyoruz. Arabamızdaki şahıslar diyorlar ki:

“—Aman camilerin yüznumaralarına gitmeyelim, çok pis oluyor.”

Utaniyorum... Camilerin yüznumaraları pırıl pırıl olmalı!

Bizim yalıda cami yaptık pırıl pırıl, ben bu zihniyette olduğum için fayanslı, çinili, pırıl pırıl yaptık. Kullanmasını doğru kullanmıyor kullanan... Yapılışı güzel, kullanışı yanlış. Kullanım çok önemli.

Sonra bazıları dar... Bir yüznumara yapmış, göbekli bir adam içine sığamaz, kapıyı kapatamaz. Kapıyı kapatırken göbeğini çekmesi

lazım, döndürmesi lazım. Be adam yeryüzünde mekân mı kalmadı, bu kadar dar yapıyorsun! Biraz geniş yap şunu... Şu kapıyı açılırken, kapanırken üstüme sürünmeyecek gibi yap! Çünkü yüznumara kapısı temiz mi pis mi bilmiyorum ki. Niye bu kadar dar yapıyorsun?

Kimisi taşını götürüyor duvara yanaştırıyor. Biraz ortaya

çekseydin olmaz mıydı be adam, bu ne böyle?

Yüznumarayı güzel yapmak bir eğitim meselesi ve bir aferin alacak iş. Güzel yapana aferin, kötü yapana da yazıklar olsun! Çünkü temiz olması, üstüne sıçramaması lazım. Orada pis sular, namaz kılmaya mani durumlar var.

Temizliğini rahat yapabilmesi lazım, suyu olması lazım. Şurada dere, burada caminin yüznumarası, camide su yok. Fe sübhanallâh! Ya yukarıya bir depo koyamadın mı be adam, bir motor takamadın mı? Şaldır şaldır su aksın, şurası tıkanmasın. Her şeyi içine atıyorlar, doluyor, tıkanıyor ve saire. Suudi Arabistan'a ve saireye gittiğimiz zaman yollarda öyle...

Nasıl olacak?

Yapılışı temiz, kullanıma uygun, geniş olacak, yüznumara biraz ferah olacak. Bir yere sürünmeden, duvara eli eteği değmeden oturup kalkabileceği şekilde olacak. Kullanımı da temiz olacak, kullanımdan sonra da pis olmayacak. Kullanılmış sulardan korunma da, kurulanma da güzel olacak, bu da önemli. Bunları öğretmek lazım.

Sonra küçük abdestini yaptığı zaman bir kısmı idrar yollarında kalır, kalktığı zaman durum değişikliğinden dolayı akar. O zaman iş çamaşırını idrarlı, kirli olur, ona dikkat edecek.

Buna ne deniliyor? İstibra' deniliyor. O akıntıların tamamen sonu alınmalı. Bunlar önemli.

“—Hocam, şimdi bunları niye anlatıyorsunuz?”

Namaz, abdeste bağlı. Abdest güzel olmazsa namaz kabul olmaz. Namaz kabul olmayınca, insan adam olmaz.

Geçenlerde okuduk, ne kadar güzeldi:

Ne oluyordu insan *Allahu ekber* deyince, namaza durunca? Önüne sekiz cennetin kapıları açılıyordu.

Ben onun heyecanını hâlâ içimde duyuyorum. Sekiz cennetin kapısı açılıyor. *Allahu ekber* diyorsun, gıcırtt sekiz cennetin kapıları önüne açılıyor. Allah-u Teâlâ Hazretleriyle aradaki perdeler kalkıyor, alemlerin Rabbi Arş-ı A'zamda; sen onun huzurundasın. İnsanın tüyleri diken diken olur, gözlerinden yaşlar akar. Hûri kızları istikbale geliyor; sen oraya gidiyorsun diye hûri kızları karşılamaya geliyor.

Namaz bu, mü'minin mi'racı! Mü'minin mi'racı namaz ne kadar güzel, kaçırılır mı bu namaz?.. Bu namazın güzel olması abdesti güzel almaya bağlı... Abdesti güzel almak, abdesti güzel, dikkatli bozmaya bağlı... Abdesti dikkatli bozmadığı zaman, abdesti dikkatli almadığı zaman, namaz olmuyor veyahut oldu sanıyor da adam, hadesten tahâret, necasetten tahâret

farzı yerine gelmediğinden kabul olmuyor.

“—Hocam ben namazı kıldım!”

Kıldın ama farzını yerine getirmeden kıldın. Elbisen pis, donun pis, kolay da temizlenmiyor. İnsanın istincâsı, istibrâsı, büyük abdestten kurtulması kolay değil. Onun pisliklerinden korunmak için çok teşkilat lazım. Kolay bir şey değil, zor bir şey.

Temizlik zor ama onu bütün müslümanların öğrenmesi lazım. Yüznumarayı yapmayı, yüznumara kullanmayı, yüznumaraya girmeyi çıkmayı öğrenin. Çünkü bu ibadetin temeli olan abdestin başlangıç yeri olmuş oluyor.

Bunları neden söyledik?

Bazı insanlar kabirde ondan dolayı azap görüyor, görecek.

“—Hocam alafranga yüznumara, alaturka yüznumara hakkında ne dersiniz?”

İnsanın yaşına göre, bazı insanların alaturka yüznumarada onu kullanması bir zaman geliyor mümkün olmuyor. Burada inat etmemek lazım. Bazısı alafranga yüznumarayı bozuyor, alaturkaya döndürüyor. Sağına soluna teşkilat koyuyor, seviyesini yükseltiyor, yüznumarayı dolduruyor alaturkalaştırıyor, lüzum yok.

Çünkü eskilerde yaşlı insanlar için lazımlık filan kullanırlardı. Oturarak yapamadığı zaman bu işleri, mecburiyet oluyor. Onun için bence evde bir alafranga, bir alaturka bulunması iyi, alafrangayı ihmal etmemek lazım.

Bir de benşunugördüm, alaturka yüz numaralarda erkekler ve kadınlar dikkat etmezlerse üstüne sıçrama daha çok olabilir.

Neden? Şimdiki yüznumara taşları ecdadımızın istediği gibi yapılmıyor. Eskiden ecdat iki ayağın basıldığı yerin arasına boşluk yapardı, idrar oradan aşağı giderdi. Şimdi orası dolu sadece küçük bir delik var. İdrar yapılırken o dolu yere çarpıyor, etrafa sıçrıyor. Onun için kadınların ayakları sıçrantılardan idrarlanır, sıçrar, uygun olmaz.

Alafranga kapaklı klozetli tuvaletlerde bu olmadığı için daha uygun da olabiliyor. Bazıları bu hususta bu işi rekabete dökmüşler, lüzum yok. Hangisi temizliği daha iyi sağlıyorsa onu yapacaksın, mühim olan o... Bence su yanında olmalı, hatta mümkünse sabunlanılmalı, tertemiz olmalı! Tertemiz olmadığı zaman ibadete zararı olduğu için...

Bunları neden söyledik?

Kabirden açıldı bu mesele. Kabir ahiret konaklarının ilkidir. Burayı selametle atlatırsa insan bundan sonrası daha kolay olur, kurtulamazsa bu birinci konakta bundan sonrası daha fena olur. Kurtulamamanın sebeplerini söylerken, işte bu abdest meselesi de çıktı. Onun için hem maddeten hem mânen hem ahlâken tertemiz olacağız. Her şeyimiz temiz pırıl pırıl olacak.

Benim ninelerimden ben duydum, köyde namazda ayrı şalvar giyerlermiş, namaz şalvarları varmış. O kadar titizleri de var, o

kadar güzel yapanlar da var el-hamdü lillâh!
Tabii İslâm zorluk dini değildir, kolaylık dinidir.
Adam işçidir, yolcudur, her zaman bu rahatlığı,
imkânları yanında olmayabilir. Su da olmayabilir
ama mümkün olan her çareyi kullanarak
tertemiz olmak, temiz olmaya çalışmak lazım!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bugünlük bu kadar. Allah-u Teâlâ Hazretleri
hepimizi her yönden tertemiz eylesin... Bu bir
önemli irfan meselesi... Kültür demiyorum,
kültür yerine irfan diyorum. Medeniyet
meselesi, medenîlik meselesi...

“—Bir ailenin medenîliği yüznumarasından,
yüznumarayı kullanımından anlaşılır.” diyorum,
iş oraya bağlıyorum.

Fâtiha-i şerife, mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
22. 09. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

